

CSRD: Какво трябва да знае мебелната и дървообработващата индустрия

21.8.2026 - | Браншова камара на дървообработващата и мебелната промишленост

Директивата за корпоративно отчитане на устойчивостта (CSRD) променя правилата за ESG отчетността в Европа. Дори повечето български мебелни и дървообработващи предприятия да не попадат директно в обхвата ѝ, ефектът върху сектора вече е реален факт — през веригите на доставки, изискванията на клиенти и партньори в ЕС.

Какво е CSRD?

CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) е директива на Европейския съюз, която въвежда задължително отчитане на устойчивостта за определен кръг големи компании. Тя заменя по-старата и по-ограничена Директива за оповестяване на нефинансова информация (NFRD) и изисква много по-подробна, стандартизирана и проверима (одитируема) информация.

Важно е да се направи разлика между два термина, които често се смесват:

- CSRD е директивата — правната рамка, която определя *кой* трябва да докладва и *кога*.
- ESRS (European Sustainability Reporting Standards) са европейските стандарти за отчитане на устойчивостта — те определят *какво точно* и *как* трябва да се докладва.

Компаниите в обхвата на CSRD трябва да отчитат по ESRS стандартите проверима информация за:

- ☐ Климат и емисии — въглероден отпечатък, енергийна ефективност, климатични рискове
- ☐ Ресурси и кръговост — материали, отпадъци, кръгови модели на производство
- ☐ Служители и човешки права — условия на труд, безопасност, равнопоставеност
- ☐ Верики на доставки — проследимост и устойчивост на доставчиците
- ☐ Управление и бизнес поведение — корпоративно управление, антикорупционни политики, бизнес етика

В основата на отчитането стои и концепцията за двойна същественост — компанията анализира едновременно как ESG рисковете влияят на нейния бизнес и как самата тя влияе на околната среда и обществото.

Кого засяга CSRD през 2026-2027 г.?

През февруари 2026 г. беше приета т.нар. реформа „Omnibus“ (Директива (ЕС) 2026/470), която значително стесни обхвата на CSRD спрямо първоначалната ѝ версия от 2023 г. Целта беше да се намали административната тежест, особено за средните предприятия.

След реформата, задължени да докладват по CSRD са:

- ☐ Големи предприятия в ЕС, изпълняващи и двата критерия: над 1000 служители И над 450 млн. € годишен оборот
- ☐ Групи извън ЕС, генериращи над 450 млн. € оборот в рамките на ЕС, с дъщерно

дружество или клон в ЕС над 200 млн. € оборот

Кой отпадна от обхвата:

- □ Листнатите малки и средни предприятия (МСП) вече изцяло са изключени от CSRD — преди реформата те попадаха в т.нар. „Трета вълна“, която беше премахната.
- Голяма част от компаниите от т.нар. „Втора вълна“ (големи, но нелистнати предприятия под новите прагове) също отпадат.

Праговете се прилагат и на консолидирана основа за групи от компании.

Кога влиза в сила?

Промените в обхвата се прилагат за финансови години, започващи на или след 1 януари 2027 г. Директивата „Omnibus“ влезе в сила на 18 март 2026 г., а държавите членки имат срок до 19 март 2027 г., за да я транспонират в национално законодателство.

България все още няма финализирана национална уредба за прилагането на CSRD и Omnibus реформата — очаква се допълнително уточнение как точно ще изглежда транспонирането в българското законодателство. Компаниите, които попадат в обхвата, е добре да следят тази тема през следващите месеци.

Защо това засяга и фирми без такива обороти?

Логичен въпрос за повечето компании в българската мебелна и дървообработваща индустрия е: *„Щом не достигаме 1000 служители или 450 млн. € оборот, какво общо имаме с CSRD?“*

Отговорът е, че CSRD действа и извън кръга на пряко задължените компании — чрез веригата на доставки.

Големите европейски производители, търговски вериги и дистрибутори, които попадат в обхвата на CSRD, са задължени да отчитат данни не само за собствената си дейност, но и за своята верига на доставки. За да го направят, те трябва да получат ESG информация от своите доставчици — включително от българските мебелни и дървообработващи предприятия, ако им продават продукция.

Това означава, че дори без пряко законово задължение, българските МСП вече усещат и ще продължат все повече да усещат ефекта на CSRD чрез:

- Въпросници и ESG анкети от клиенти
- Изисквания за одити и сертификати за устойчивост
- Договорни клаузи, обвързващи бъдещи поръчки с наличие на базови ESG данни
- Изисквания за проследимост на суровините (особено дървесина и материали)

Добра новина: въведен е „таван“ на изискванията към МСП

Част от реформата „Omnibus“ въвежда защита за по-малките компании — т.нар. „value chain cap“ (таван на веригата на доставки). Съгласно него, компаниите, задължени по CSRD, нямат право по закон да изискват от доставчици с под 1000 служители повече ESG информация, отколкото е предвидено в доброволния опростен стандарт VSME (Voluntary Sustainability Reporting Standard for SMEs), разработен от EFRAG.

С други думи — самото отчитане по VSME остава доброволно за МСП, но обхватът на това,

което по-големите клиенти могат легитимно да поискат от вас, вече е ограничен по закон.

Какво означава това конкретно за мебелния и дървообработващия сектор в България?

В сектора у нас практически няма компании, достигащи новите прагове от 1000 служители и 450 млн. € оборот — затова прякото задължение за докладване по CSRD засяга изключително малък брой (ако въобще има такива) местни производители.

Индиректното въздействие обаче е реално и ще нараства, защото:

- Голяма част от българската мебелна и дървообработваща продукция се изнася за клиенти в ЕС, много от които са или ще станат обект на CSRD отчитане.
- Веригата на доставки в дървообработването включва множество нива — от добив на суровина, през преработка, до краен производител — и ESG изискванията могат да се спуснат надолу по цялата верига.
- Устойчивостта на материалите (произход на дървесината, кръговост, отпадъци) е тема с нарастващо значение и извън строгата рамка на CSRD — например чрез регламенти като EUDR (за обезлесяване) и PPWR (за опаковките).

На практика, българските МСП в сектора ще трябва все по-често да:

- ☐ Предоставят основна ESG информация на своите клиенти
- ☐ Отговарят на въпросници и участват в одити на доставчици
- ☐ Доказват произход и устойчивост на материалите и процесите
- ☐ Поддържат базови, проследими ESG данни за дейността си

Какво трябва да направят фирмите сега?

Дори без пряко задължение за докладване, компаниите, които започнат да се подготвят навреме, ще бъдат предпочитани партньори в европейските вериги за доставки. Препоръчваме три основни стъпки:

1. Анализ на двойна същественост

Същественост“ означава доколко дадена тема е достатъчно значима, за да заслужава внимание и отчитане. „Двойна“ идва оттам, че значимостта се преценява в две посоки едновременно:

- **Как темата влияе на бизнеса ви** — например какъв финансов риск носи покачването на цените на енергията или на суровините.
- **Как бизнесът ви влияе на темата** — например какво е въздействието на вашето производство върху околната среда или условията на труд на служителите.

Една ESG тема се смята за „съществена“, ако е значима поне в едната от двете посоки — а често и в двете едновременно. Анализът на двойна същественост е практически процес, в който компанията преглежда своята дейност и определя кои от тези теми реално ѝ се отнасят, вместо да се опитва да отчита всичко възможно. Той е отправната точка на всеки сериозен ESG процес — независимо дали се прилага доброволно (напр. чрез VSME) или е част от пълния CSRD стандарт.

Определете кои ESG теми са реално важни за вашия бизнес и кои са важни за вашите клиенти и партньори. Това е отправната точка на всеки сериозен ESG процес — независимо дали се прилага доброволно (напр. чрез VSME) или е част от пълния CSRD стандарт.

1. Събиране на ESG данни

Изградете система за проследяване на основни показатели: енергия, отпадъци, материали, емисии, условия на труд, вътрешни политики. Дори базово, структурирано събиране на тези данни улеснява отговарянето на бъдещи запитвания от клиенти и банки.

1. Изграждане на вътрешна система за устойчивост

Поставете цели, определете отговорности в организацията и изградете процеси с одитируеми показатели. Систематичният подход не само подготвя компанията за бъдещи изисквания, но често води и до реални оперативни ползи — по-ниски разходи за енергия и суровини, по-добра репутация и по-лесен достъп до финансиране.

Обобщение

CSRD вече не е абстрактна европейска регулация, засягаща само най-големите играчи. За българската мебелна и дървообработваща индустрия тя се превръща в практически въпрос на достъп до пазара — клиентите, за които работите или искате да работите, все по-често ще искат ESG данни като условие за партньорство.

Добрата новина е, че реформата „Omnibus“ и стандартът VSME значително ограничават обема на това, което реално може да ви бъде поискано, и дават на по-малките компании ясна и пропорционална рамка, по която да работят. Компаниите, които изградят тази готовност отсега, ще имат предимство пред тези, които изчакат да им бъде поискана информация в последния момент.

БКДМП ще продължи да следи развитието на регулацията — включително транспонирането ѝ в българското законодателство — и ще информира членовете си своевременно за всички съществени промени.

<https://timberchamber.com/csrd-%D0%BA%D0%B0%D0%BA%D0%B2%D0%BE-%D1%82%D1%80%D1%8F%D0%B1%D0%B2%D0%B0-%D0%B4%D0%B0-%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B5-%D0%BC%D0%B5%D0%B1%D0%B5%D0%BB%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%B8-%D0%B4%D1%8A%D1%80%D0%B2>